

OBSAH

Úvod	7
1. Terminologické vymezení pojmů	9
2. Písmo	11
2.1 Vznik a vývoj písma	11
2.2 Psací latinka	12
2.3 Tvarové prvky písmen a číslic	14
2.4 Analýza psacího pohybu	20
2.5 Tvarové skupiny písmen a číslic	22
2.6 Znaky písma	24
2.6.1 Kvalitativní znaky písma	24
2.6.2 Kvantitativní znak písma	29
3. Předškolní příprava na psaní	31
3.1 Počátky dětské kresby	31
3.2 Příprava na psaní jako součást prevence obtíží v psaní	34
3.3 Směrovost v grafickém projevu školních začátečníků	40
4. Výuka počátečního psaní	45
4.1 Historický pohled na výuku počátečního psaní	45
4.2 Současná výuka počátečního psaní	52
4.2.1 Očekávané výstupy a učivo	52
4.2.2 Hygiena psaní	53
4.2.3 Metodika psaní	58
4.2.4 Pomůcky, učební materiál, psací potřeby	62
4.2.5 Hodnocení psaní	65
4.3 Etapy výuky psaní	66
4.3.1 Přípravné období	66
4.3.2 Nácvik psaní písmen, slov a vět	68
4.3.3 Opis, přepis, diktát, autodiktát	70

5. Narušení grafické podoby řeči	73
5.1 Pojmové vymezení poruch čtené a psané řeči	73
5.2 Etiologie	76
5.3 Poruchy psané řeči	77
5.3.1 Symptomatologie	77
5.3.2 Diagnostika	80
5.3.3 Pedagogická intervence obtíží dysgrafického charakteru	83
5.3.4 Prevence	86
6. Diskuse o současném řešení problematiky rozvoje grafomotoriky a psaní v počátečním vyučování	87

VÝZKUMNÁ ČÁST

7. Metodika pedagogického výzkumu	91
7.1 Vymezení zkoumané problematiky	91
7.2 Cíl a hypotézy	94
7.3 Výzkumné metody	95
7.4 Organizační zajištění	98
7.5 Charakteristika souboru	100
7.6 Relaxační grafomotorická cvičení v počátečním psaní	109
7.6.1 Návrh pěti speciálních cvičení	109
7.6.2 Doporučení k realizaci pěti speciálních cvičení	112
7.6.3 Důvody pěti speciálních cvičení	113
7.6.4 Návrh sešitu „Chceš si čmárat i pěkně psát?“	114
8. Zpracování výsledků	115
8.1 Výsledky výzkumu	116
9. Analýza výsledků	129
10. Diskuse a závěry	137
Závěr	139
Literatura a prameny	141
Seznam příloh	149
Přílohy a pracovní listy	151